

Вирощування троянд на зріз

Рід *троянди* належить до родини *розоцвіті* (*Rosaceae*) і налічує понад 300 видів, які поширені у Північній півкулі.

Сучасні сорти мають складне генетичне підґрунтя. Основні види, що брали участь у їх створенні, такі; *т. галліка, т. китайська, т. дамаська, т. запашна, т. мускусна, т. багатоквіткова, шипшина століста, т. перська та ін.*

Садові *троянди* за морфологічними ознаками та біологічними властивостями об'єднані в групи: *чайно-гібридні, поліантові, флорибунда, грандифлора, мініатюрні, паркові, плетисті.*

Для вигонки *троянд* у захищеному ґрунті використовують сорти груп *чайно-гібридна, флорибунда, грандифлора,* з великої кількості сучасних сортів тільки невелику їх частину.

Кращими з перевірених у виробництві сортів, з урахуванням декоративних якостей та врожайності, є такі.

Червоні з різними відтінками основного забарвлення:

велико-квіткові — Аве Марія (*Ave Maria*), Алекс Ред (*Alex Red*), Бургунді 81 (*Burgundis 81*), Бакара (*Baccara*), Віза (*Visa*), Ілона (*Iloha*), Конкорд (*Concord*), Містер Лінкольн (*Mister Lincoln*), Роте Штерн (*Rote Stern*), Квін оф Бермуда (*Queen of Bermuda*), Саккес Ред (*Succès Red*)
дрібноквіткові — Габріела (*Gabriella*), Мерседес (*Mercedes*), Нордіа (*Nordia*), ПроміненТ (*Prominent*), Ягуар (*Jaguar*).

Рожеві з різними відтінками основного забарвлення:

велико-квіткові — Анжеліка (*Anjelica*), Клівія (*Clivia*), Каріна (*Carina*), Лучиста (*Luchista*), Мадам Дельбар (*Madame Delbard*), Сандра (*Sandra*), Сонія (*Sonia*), Сильвія (*Silvia*), Фламініго (*Flamingo*) та ін.;
дрібноквіткові — Лорена (*Lorena*), Марина (*Marina*) та ін.

Білі з різними відтінками основного забарвлення:

велико-квіткові — **Атена** (*Atena*), **Месаж** (*Message*), **Паскалі** (*Pascali*), **Уайт Крістмас** (*White Cristmas*);
дрібноквіткові — **Акіто** (*Akito*), **Джек Фрост** (*Jack Frost*), **Лямінует** (*Laminuet*), **Шампанер** (*Champagner*)

Жовті з різними відтінками основного забарвлення:

великоквіткові — **Голден Таймс** (*Golden Times*), **Кінгс Ренсом** (*Kings Rensom*), **Ландора** (*Landora*);
дрібноквіткові — **Алсмеер Голд** (*Aalsmeer Gold*), **Фрезія** (*Freesia*) та ін.

Підготовка ґрунту для троянд

Глибина окультуреного шару ґрунту для троянд має бути 40—50 см. Тому в більшості випадків необхідна спеціальна заготівля й підготовка ґрунтової суміші. Вона повинна бути досить легкого механічного складу (супіщана, легко-суглиниста) з доброю повітропроникністю й водо-утримуючою здатністю. Дуже важкі й легкі ґрунти вимагають докорінного поліпшення, перш ніж братись до садіння троянд. Щільність ґрунту має бути 0,5—0,7 г/см³, шпаруватість — 60—80 %, гранична польова вологості — 50—60 % (щодо об'єму), вміст повітря в ґрунті за граничної польової вологості — 20—25 %. Для поліпшення водно-фізичних властивостей ґрунту в нього додають добре перепрілий гній, січку соломи, торф, деревну кору й інші розпушувальні матеріали. Січку вносять у ґрунт теплиці влітку за кілька місяців до садіння троянд (3—5 кг солом'яної січки й 30—50 г азоту на 1 м²). Як розпушувальний матеріал використовують і деревну тирсу — до 15—30 % об'єму субстрату. Готують її так: на 10 м³ тирси додають 1—1,5 т коров'ячого гною, 0,1—0,15 пташиного посліду. Все це влітку складають у бурти шаром до 1 м, протягом 5—6 міс 3—4 рази перемішують, стежачи, щоб бурт був досить вологий. Якщо використовують свіжу тирсу, азоту вносять у 2—4 рази більше, ніж звичайно, скажімо, 100 г на 100 кг тирси.

Під троянди готуючи ґрунт, слід по можливості використовувати низинний середньо-перепрілий торф у кількості 30—60 % об'єму ґрунту. Добре аерований і досить волого-місткий ґрунт — основа хорошого росту й високих врожаїв культури.

Повітряне середовище троянд

Повітряний обмін необхідний для нормального дихання рослини. Агротехнічний полив ґрунту в сполученні з хорошою аерацією субстрату створює нормальні умови для розвитку міцної кореневої системи, а отже, й урожаю. Оптимальна швидкість руху повітря 0,3—0,5 м/с. Вентиляція різко змінює відносну вологість повітря. Її оптимум літніх місяців перебуває в межах 70—80 %. Влітку за вологості повітря 40—50 % створюється дефіцит у забезпеченні рослин водою, знижується інтенсивність фотосинтезу, а отже, й росту та продуктивності. В цьому разі, крім регулярних поливів, що підтримують оптимальну вологість ґрунту, дуже ефективно систематичне зволоження листя. Особливо ефективна система випарувального охолодження, яка вмикається за температури вище 25°C. Вона знижує перегрівання листя. Низька вологість буває взимку на початку вигонки. Регулярне обприскування в цей період, а також застосування вуглекислотного підживлення рослин відвідними газами котельні чи іншими технічними способами дуже ефективні.

Вода для троянд

Для троянд характерне високе водоспоживання. Річна норма становить 1000—1500 л/м² площі. Тижнева норма протягом року коливається від 20 до 50 л/м². Найбільше водоспоживання влітку, найменше — восени, взимку. Найчутливіші рослини до нестачі води і найбільше її споживають від фази видимого бутону до цвітіння. Якість води також має неабияке значення. Мінералізація повинна становити не більше 600—800 мг/л (сухі рештки), хлоридів — 100, сульфатів до 200, заліза не більше 1 мг/л. При наявності більшої кількості солей у воді спостерігається швидке засолювання субстрату, що негативно позначається на врожайності троянд. Тому необхідно регулярно контролювати наявність солей у поливній воді. Взимку й восени поливати слід тільки підігрітою водою, в іншому разі різко знижується температура ґрунту й активність кореневої системи. У сучасних теплицях обладнують 2 системи поливу: надґрунтову й над рослинами. Ці системи працюють кожна в своєму режимі протягом вегетації.

Удобрення троянд

Один з основних факторів, що забезпечують високий врожай і якість зрізу. Якщо готуючи субстрат вносили органічні добрива, то від моменту посадки до початку формування **троянд** підживлення звичайно не роблять. Після перших прищипувань у березні—середині квітня **троянди** підживлюють: на 1 м² 1 раз на місяць вносять 10—15 г аміачної селітри або 8—12 г сечовини, 35—40 г простого суперфосфату й 12—15 г — сірчаноокислого калію, що дозволяє підтримувати в ґрунті необхідну концентрацію поживних речовин до початку інтенсивного квітування. Оскільки **троянди** чутливі до високої концентрації ґрунтового розчину, то місячну дозу на першому році вирощування вносять у два-три прийоми.

Строки садіння троянд

Для інтенсивного використання площі захищеного ґрунту висаджують троянди в теплиці з 2-ї половини листопада, тобто не раніше як через місяць після викопування з розсадника. За таких строків садіння рослини швидше зацвітають і дають більше продукції вже першого року. Садити троянди в теплицях можна й пізніше, аж до квітня. Навесні краще висаджувати кореневласні троянда й зимові вегетуючі прищеплені.

Садивний матеріал до посадки прикопують і зберігають за температури 1—2°C в прохолодних сараях, сховищах, з яких легко перемістити до теплиці. Прикопування на легких сухих ґрунтах з недостатнім верхнім укриттям спричиняє зневоднювання коріння, й рослини погано приживаються. Зимові окулянти слід висаджувати одразу після їх одержання. Добре сформовані кореневласні однорічні куці троянд висаджують восени.

Тільки деякі сорти троянд, розмножуванні живцями, характеризуються досить сильним ростом, високою врожайністю (Соня, Марина, Мерседес та ін.).

Догляд за трояндами

Температурний режим. Протягом 5—6 тижнів укорінення після листопадової чи грудневої посадки температуру ґрунту тримають на рівні 6—8°C, не допускаючи великих перепадів температури повітря, особливо сонячних днів; у міру можливості теплиці слід добре провітрювати. Рівномірна невисока температура сприяє доброму вкоріненню, утворенню численних мичкуватих коренів. У січні температуру вночі підвищують до 10°C, вдень до 12—14°C, що сприяє швидкому проростанню бруньок. Надалі температуру вночі підвищують до 15°C. Денну температуру похмурих днів підтримують на 2—3° вище, а сонячних — на 5—6°. Не допускаються великі перепади денних і нічних температур.

Формування куща закінчується звичайно до травня, і відтоді аж до моменту формування бутона температуру цілодобово підтримують у межах 22°C, потім вночі її знижують до 18°C. Знявши врожай, температуру знову підвищують до 20—22° C і підтримують цілодобово, що сприяє швидкому відростанню нових пагонів. Восени, коли денна температура знижується до 15—16°C, а нічна ще нижча, необхідно злегка підігрівати теплиці. Це сприяє рясному осінньому цвітінню, зменшує можливість ураження **троянд** борошнистою росою. Денну температуру підтримують на рівні 18—20°C, а від початку цвітіння **троянд** цілодобово до кінця зрізування — на рівні 16—17°C. Після цього температуру повітря в теплиці підтримують від 0 до 2—3°C аж до початку нової вигонки.

Формування кущів троянд

Певна система формування кущів троянд, добра облиственість рослин протягом усього вегетаційного періоду, підтримання балансу між листяною поверхнею, яку видаляють під час зрізування, і тією, що лишається на кущі, є запорукою для одержання високих врожаїв зрізу. Основне завдання після садіння троянд — це здійснення певної системи формування кущів, спрямованої на утворення скелетних пагонів, які утворюються переважно з пагонів заміщення, що розвиваються з бруньок у пазухах покривних лусок пагона. Це найпродуктивніші пагони. Але їх утворенню передує добра облиственість рослин, тобто створення певного асиміляційного апарату з великою вуглеводною продуктивністю. Висаджуванні рослини звичайно сильно прирізують. У цьому випадку спочатку проростають бруньки з пазух серединних листків скелетного пагона. Залежно від сили куща відростають пагони різної сили росту. Пагін, що добре росте, 1-й раз прищипують, коли він закінчується бутонем, який досяг діаметра 3—5 мм.

Прищипування роблять над останньою п'яти-листянкою, в пазусі якої з бруньки розвивається новий пагін. При цьому на пагоні залишається вся маса листя, що сприяє ростові досить сильного пагона наступного порядку.

Зрізування квіток на таких пагонах подовжує період формування куща, зменшує силу росту й загальну продуктивність у поточному році. У середніх за силою росту роблять 1—2 прищипування над останньою п'яти-листянкою поточного й наступного пагонів. На слабких пагонах шляхом багаторазових прищипувань створюють велику кількість листків і достатньо довгий скелетний пагін. Після нагромадження потужного асимілюючого апарату, звичайно в квітні—травні починають активно відростати пагони відновлення з бруньок у пазусі покривних лусок, розташованих біля основи пагона. Це найцінніші для формування куща пагони, й характеризуються вони у подальшому найбільшою продуктивністю. У разі посадки окулянтів чи однорічних саджанців ці пагони утворюються дещо раніше, ніж при посадці дворічок

Коли на кущі є кілька скелетних пагонів, то в міру відростання нових пагонів відновлення їх прирізують на висоту скелетних пагонів, а якщо мало, то над 3—4- і 5—7-листянкою, рахуючи знизу. В цьому разі пагін відновлення утворює 2—3 пагони 2-го порядку, що використовуються як скелетні. Довжина останніх у сильнорослих сортів досягає 90—100 см, у слаборослих — 60—70 см. Після формування скелетних пагонів наступні порядки використовують для зрізування.

Зрізування троянд

Взимку квіти зрізують 1 раз на день, влітку двічі, оскільки напіврозкриті ввечері бутони деяких сортів наступного ранку дають розквітлі, нетранспортабельні квіти. В міру зрізування квіти переносять у спеціальне приміщення, де їх сортують і зв'язують у пучки по товарних сортах. Сорти з м'якими пуп'янками зрізують раніше, ніж сорти з твердими — це особливо важливо для літніх місяців. Після зрізування й сортування квітів за кондиціями їх вміщують у ванни з водою в прохолодному приміщенні чи в холодильники. Квіти перебувають у воді при температурі 2—5°C не менше 12 год., після чого підлягають транспортуванню до торгової мережі. Максимальна тривалість збереження троянд у холодильниках за вказаної температури — 5—7 днів.

За сухого способу зберігання квіти спочатку вміщують на кілька годин у воду для створення хорошого тургору в пагонах. Сухе зберігання протягом 12—15 діб можливе за температури близько 0—0,5°C. Для такого зберігання квіти пакують у плівку, після чого їх знову вміщують у воду спочатку при 10° С, попередньо обновивши зріз, потім квіти звичайно зберігають до реалізації 6—10 год. у теплій воді (26—28°C).

Для тривалого зберігання придатні високоякісні пагони з щільними квітками. **Троянди** під час зберігання дуже чутливі до етилену. Тримати інші квіти у даному сховищі небажано, а овочі й фрукти — неприпустимо.

Дякую за увагу!

